

๘

คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทวิจารณ์
รางวัลกองทุน
หม่อมหลวงบุญเหลือ
เทพยสุวรรณ
ปี ๒๕๕๕

โครงการวิจัย เครือข่ายการวิจารณ์ศิลปะ
การวิจัยและพัฒนา (สกว.)

ผลการประกวด
บทวิจารณ์ภาพยนตร์และละคร ประจำปี ๒๕๕๕

รางวัลชมเชย มี ๒ รางวัล ได้แก่

๑. Il Silenzio บทกวีแห่งความเงียบอันเลื่อนล้น
โดย ศรินทิ สุวรรณศักดิ์
๒. Tokyo Sonata : บทเพลงของบ้าน จังหวะของชีวิต
โดย อินทิรา วิทยสมบูรณ์

ความเห็นของคณะกรรมการตัดสิน บทวิจารณ์ภาพยนตร์และละครดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๕

คณะกรรมการตัดสินบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละครดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๕ ได้พิจารณาบทวิจารณ์ซึ่งมีผู้ส่งเข้าประกวดทั้งสิ้น ๘ ราย และมีมติให้บทวิจารณ์ของ ศรีนิติ สุวรรณศักดิ์ และ อินทิรา วิทยสมบูรณ์ ได้รับรางวัลชมเชยในการประกวด บทวิจารณ์ภาพยนตร์และละครดีเด่นของกองทุนหม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ ประจำปี ๒๕๕๕ ดังมีเหตุผลต่อไปนี้

บทวิจารณ์ของศรีนิติ สุวรรณศักดิ์ เป็นการบรรยายเรื่องราวของละครและ ภาพยนตร์โดยสอดแทรกการวิจารณ์และตีความที่แยบยล ชวนให้ผู้อ่านสนใจ ติดตามอ่านและติดตามชมละครและภาพยนตร์ที่วิจารณ์ สอดแทรกความรู้ ความ เข้าใจได้อย่างกลมกลืน ด้วยภาษาที่ราบรื่น เข้าใจง่าย แต่อาจขยายความเนื้อหาด้ว การวิจารณ์และทรรชนะของผู้เขียนได้มากกว่านี้ เพื่อให้ข้อสรุปของผู้เขียนมีความ ชัดเจน และสมบูรณ์มากขึ้น

บทวิจารณ์ของอินทิรา วิทยสมบูรณ์ เป็นบทวิจารณ์สะท้อนศรัทธาในสิ่ง ที่เขียน มีลักษณะการเรียบเรียงที่ต่อเนื่อง เป็นการพูดคุยกับผู้อ่านเกี่ยวกับการ ตีความของผู้เขียนด้วยน้ำเสียงที่จริงใจ สามารถสื่อกับผู้อ่านได้อย่างชัดเจน แต่ บทความยังไม่ลึกซึ้งและหนักแน่นนัก ควรมีการวิเคราะห์ในด้านการนำเสนอของ ภาพยนตร์ในลักษณะสื่อหรือศิลปะแขนงหนึ่งมากกว่านี้

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

ตัวอย่างรางวัลชมเชยบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละคร ประจำปี ๒๕๕๕

Il Silenzio บทกวีแห่งความเงียบอันเลื่อนล้น โดย ศรีนิติ สุวรรณศักดิ์

(กำกับการแสดงโดย Pippo Delbono, Thetre du Rond-Point, Paris 2004)

นับครั้งไม่ถ้วนที่เราได้อินเรื่องเล่าของชีวิต แต่จะมีสักกี่ครั้งที่เราจะหยุดฟัง “ความเงียบ” ของชีวิต Il Silenzio (ความเงียบ) ละครเวทีของผู้กำกับชาวอิตาลี Pippo Delbono ทำให้เราต้องหยุดเงี่ยหูฟังสิ่งที่ความเงียบบอกกล่าวเราถึงความหมายของชีวิต

Il Silenzio เป็นละครที่จัดแสดงครั้งแรกเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่หมู่บ้าน จิบลิโน (Gibellina) ในเกาะซิซิลี ประเทศอิตาลี ในปี 1968 ละครเรื่องนี้ไม่ได้บอกเล่าเหตุการณ์แผ่นดินไหว แต่เป็นเหมือนบทกวีที่ร่างด้วยลายมือหยาบ ๆ จากความทรงจำกระจัดกระจายที่บันทึกขึ้นส่วนของชีวิตผู้คนในหมู่บ้านก่อนเกิดแผ่นดินไหว Il Silenzio ไม่ได้บอกเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์ใด ๆ มันเพียงแค่แสดง “ภาพชีวิต” ที่เราอาจหลงลืมไป

ในความมืด เราได้ยินเสียงคำรามของแผ่นดินอันเกรี้ยวกราด เสียงพายุฝนน้ำไหลแรงขึ้นเรื่อย ๆ บนเวทีที่ไม่มีกำแพง ไม่มีอุปกรณ์ประกอบฉากใด ๆ มีเพียงทรายที่ถมกว้างเต็มเวที ชายคนหนึ่งกำลังขุดหลุมฝังศพ ชายอีกสองคนคราดพื้นทรายให้เรียบเป็นทางยาว แสงไฟสีส้มส่องพอให้เห็นนักแสดงในชุดดำ และสิ่งที่โดดเด่นพอ ๆ กับภาพแสดงที่ว่า คือเงามืดเบื้องหลัง นักดนตรีถือเชลโล่เดินคัดกลางเวที Pippo Delbono ผู้กำกับ เดินไปเดินมาอยู่บนเวที เสียงเพลง Shine on Me Crazy Diamond ของ Pink Floyd ดังอยู่เบื้องหลัง ซึ่งเพลงนี้เป็นเพลงที่ Pink Floyd แต่งให้กับ Syd Barrett มือกีตาร์ของวงที่ออกไปหลังจากมีปัญหาติดยาเสพติด เบื้องหลังของเพลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเด็ก ความเขว้าว้ายที่ครั้งหนึ่งเต็มเปี่ยมไปด้วยชีวิตชีวาและความฝัน แต่แล้วฝันนั้นก็สลายไป จากคนคุ้นเคยที่วันหนึ่ง

สมาชิกในวงก็จำเขาไม่ได้เพราะสภาพที่เปลี่ยนไป จีเบลลีน่าหลังแผ่นดินไหวก็เช่นเดียวกัน หมู่บ้านของพวกเขากลายเป็นหมู่บ้านผืนสลายที่แทบไม่เหลือสภาพดั้งเดิมให้จดจำได้

แผ่นดินไหวไม่ได้เป็นเพียง “เหตุการณ์” แต่มันยังเป็นสัญญาณของรอยต่อระหว่างชีวิตและความตายที่สั่นสะเทือนเลื่อนลั่น แต่ไม่ว่าชีวิตและความตายจะสั่นสะเทือนเพียงใดมันก็ยังเต็มไปด้วย “ช่องว่าง” หรือความเงียบ

Il Silenzio จึงเป็นเหมือนภาพต่อของชิ้นส่วนชีวิตผู้คนธรรมดาในวันธรรมดา เราได้เห็นตัวละครเข้ามาและออกไป ทำบางสิ่งบางอย่างที่คล้ายไม่มีที่ไปที่ไป แต่หากพิจารณาให้ดีแล้วก็จะเห็นความเชื่อมโยงในแต่ละชิ้นส่วน เหมือนฉากหนึ่งที่เปิดด้วยคู่แต่งงาน คู่รักหลายคู่เดินจูงมือกัน จากนั้นก็จับมือกันเป็นวงกลม กลางเวที หมุนไปรอบ ๆ เร็วขึ้นเรื่อย ๆ จนแต่ละคนหลุดกระจ่ายออกจากกัน รวากับโลกที่ประกอบขึ้นด้วยชิ้นส่วนที่คล้ายไม่เกี่ยวข้องกัน

ภาพ Bobo ชายแก่หูหนวกนั่งกินอาหารในร้านอาหารเงียบ ๆ เพียงลำพัง สาวเสิร์ฟไร้ชีวิตชีวา นั่งอ่านนิตยสาร เสียงเพลงรักดังอยู่ ย้ำให้เห็นถึงความ “ไม่เกี่ยวข้อง” กันของคนทั้งคู่ ความโดดเดี่ยวในโลกของตัวเอง และความสิ้นถึงความรักกับใครสักคน ก่อนที่ Delbono จะพูดขึ้นมาว่า “...ความเงียบของการรอคอย” และหลังจากที่สาวเสิร์ฟออกจากฉากไป เราได้เห็น Delbono อ่านข้อความของ Ludwig van Beethoven ที่พูดถึง “...ถ้อยคำที่ไม่มีเสียงและความเงียบของคนหูหนวก” ซึ่งข้อความนี้ถูกขยายเป็นภาพในฉากหนึ่งที่ Bobo สวมบทบาทเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาลสายสะพายเป็นธงอิตาลี บนโต๊ะอาหารที่เต็มไปด้วยผู้คนแต่งกายชวนให้นึกถึงชนชั้นปกครองของอิตาลีในยุค 80s รวมไปถึงมุสโสลินีและพระราชคณะ แต่เมื่อ Bobo ลูกขึ้นพูด กลับเป็นภาษาอย่างคนใบ้ที่ไม่อาจเข้าใจได้ ซึ่งหากใครติดตามผลงานของ Delbono มาตลอดก็จะรู้ว่า Bobo เป็นนักแสดงที่หูหนวกและเป็นใบ้ที่ Delbono ไปพบในสถานบำบัดทางจิต เพราะฉะนั้นภาพความเงียบของคนหูหนวกที่ Delbono พูดถึงจึงแจ่มชัดขึ้นมาโดยตัวไม่ต้องขยายความ แต่ผู้หนึ่งสองคนข้าง ๆ Bobo ที่คอยกระซิบกระซาบข้างหูเขากลับทำให้เรารู้สึกถึงความเงียบที่ส่งดังยิ่งกว่าเดิม

นอกจากนี้หลาย ๆ ภาพที่ต่อเนื่องกันยังแสดงให้เห็นถึงชะตากรรม และการตกเป็นเหยื่อ เราได้เห็นอดีตและปัจจุบันของอิตาลีในภาพเดียวกัน หลังจากที่ Delbono พุดถึงข้อความบนหลุมศพเด็กในคำขกักกัน Buchenwald ที่ว่า “เมื่ออยู่ในนี้จึงเจ็บ แต่เมื่ออยู่ข้างนอกจึงอย่าได้เจ็บ” เราก็ได้เห็นแนวความคิดเป็นเด็กของเด็กผู้ชายที่ออกมาเตะฟุตบอลก่อนจะตะโกนเรียกเพื่อนที่ชื่อ Gianluca ซึ่งเป็นเด็กควานจินโดรมร่างท้วม เขาทั้งคู่จับมือกัน วิ่งไปรอบเวที เมื่อวิ่งไปได้ระยะหนึ่ง เขาทั้งคู่จะยืนเอามือปิดตา เข้าไปเข้ามาจนทั่วเวที และเสียงดนตรีเริ่มเร้าขึ้นเมื่อเขาทั้งคู่ยืนปิดตาอยู่ข้าง ๆ หลุมศพ เหมือนจะบ่งบอกถึงเด็กที่ตกอยู่ใต้ชะตากรรม พวกเขาเป็นผู้บริสุทธิ์ ที่ไม่มีทางสู้ ไม่ว่าจะโดยนัยยะของการจำนนต่อธรรมชาติอันทารุณหรือประวัติศาสตร์อันโหดร้าย เมื่อเด็กชายทั้งสองวิ่งพ้นจากจากไปแล้ว เรายังคงได้ยินเสียงเรียกชื่อ Gianluca อยู่หลายครั้ง ก่อนที่จะแทรกด้วยเสียงของ Delbono ที่บอกว่า “ความเจ็บของถ้อยคำ ความเจ็บของความตาย ความเจ็บของชีวิต ความเจ็บของก้อนหิน ความเจ็บของจิตวิญญาณ” คล้ายเป็นการย้ำถึงความเปราะบางของชีวิต ที่เคลื่อนผ่านไปอย่างเจ็บ ๆ โดยไม่อาจอธิบายได้ด้วยถ้อยคำใด

จังหวะของภาพแสดง เสียงดนตรี บทเพลงประกอบและถ้อยคำบรรยายจาก Delbono ที่ฟังดูคล้ายบทกวีทำให้เรารู้สึกถึงความเคลื่อนไหวของชีวิตและถูกกระตุ้นเร้าอารมณ์ได้โดยไม่ต้องมีสถานการณ์หรือพัฒนาการทางจิตวิทยาของตัวละครมาเร่งเร้า

บางฉาก Delbono ผสมทั้งเทคนิคของละครเวที, ละครใบ้, การเต้น, ละครสัตว์, การ์ตูนวิลิศมาหราอย่างในฉากฉลองพระแม่มารีที่ถือได้ว่าเป็นฉากที่อีกทีกกรีกโครมที่สุด และอาจเรียกได้ว่าเป็นฉากแห่งการเฉลิมฉลองความมีชีวิต ที่มีตัวละครทั้งนักมวย เซอร์สิดเดอร์ปอมปอมสาว ๆ แต่งหน้าจัดจ้าน เสื้อผ้าสีสันตไส

เราเห็นการผสมผสานของเทคนิคทางละครหลายอย่างใน Il Silenzio แต่ที่โดดเด่นที่สุดเห็นจะเป็นอิทธิพลของ Pina Bausch ที่ Delbono ถือเป็นผู้ถูกศึกษคนหนึ่งของ Bausch เราได้เห็นการใช้ภาพซ้ำ ๆ เพื่อเข้าถึงความสามัญของชีวิตประจำวัน, การใช้ท่าทางและการเคลื่อนไหวในฐานะ “สื่อ” ที่บอกเล่าเรื่องราวอย่างฉากเด็กเสิร์ฟสาวกับคนรักหนุ่มที่ร้อยไปกับเพลงของ Brigitte Bardot ทำให้เราเห็นภาพความรักของหนุ่มสาว ริมทะเลในวันที่แดดสดใส โดยไม่ต้องมีคำพูดใด ๆ

แม้แต่คำเดียว, การใช้พื้นที่บนเวทีและความต่อเนื่อง (continuity) แทบจะเรียกได้ว่าถอดแบบจาก Bausch มาเลยทีเดียว อาทิเช่นการใช้พื้นที่แบบแทงมูบ รวมไปถึงรูปแบบของเวทีที่ไม่ได้มีเพียงกำแพงที่ 4 ที่หายไป แต่ยังทลายกำแพงทั้งหมดเพื่อสร้างโลกใหม่ ที่คนดูไม่ได้ถูกแยกออกจากโลกแสดง

แต่การเล่าเรื่องของ Delbono หรือการที่เขาเดินไปเดินมาบนเวที ฉากที่ออกแบบแค่พอให้คนจินตนาการได้ไม่ว่าจะเป็นแก้วไม่มีน้ำหรือจานไม่มีอาหาร นักแสดงคนเดียวที่เล่นหลายบทบาท กลับเหมือนเป็นการแยกแยะโลกจริงออกจากโลกแสดงตามแนวทางของ Brecht II Silenzio จึงเหมือนกระโดดข้ามไปมาระหว่างรอยต่อของชีวิตจริงอันแสนธรรมดา ความทรงจำและความฝันอันลางเลือน

ทั้งบทและภาพแสดงของ II Silenzio ล้วนเรียบง่าย ลื่นไหลและเต็มไปด้วยพลัง แม้จะไม่มีเรื่องราวหรือพัฒนาการของตัวละครให้ติดตาม แต่ก็สามารถกระตุ้นเร้าอารมณ์และชวนให้ครุ่นคิดในคราเดียวกันราวกับเป็นการร่ายบทกวีของคณธรรมดา ที่มีชีวิตธรรมดาได้อย่างตื่นตาตื่นใจและเต็มไปด้วยกลิ่นของความรู้สึกที่ตาโคมเข้าหาคนดูถูกแล้วถูกเล่า แต่ก็เว้นช่องว่างเป็นจังหวะเพื่อยธิบายความเรียบง่าย

ตัวอย่างรางวัลชมเชยบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละคร ประจำปี ๒๕๕๕

Tokyo Sonata : บทเพลงของบ้าน จังหวะของชีวิต

โดย อินทิรา วิทยสมบูรณ์

ท่ามกลางดีดรีฟฟ้า ความเจริญของเมืองใหญ่ เทคโนโลยี ความทันสมัยอัน
น่าตื่นตาตื่นใจ หากแต่เบื้องหลังความโดดเด่นเช่นนี้ ชีวิตของผู้คนในเมืองโตเกี่ยว
กลับยุ่งเหยิง วุ่นวายและว้าเหว และฉากหน้าที่เิดฉายเช่นนี้ก็ไม่อาจจบดับฉากหลัง
ที่ทุกขระทมได้ยึดต่อไป

Tokyo Sonata บอกเล่าเรื่องราวของครอบครัว ๆ หนึ่ง ภาพสะท้อนแทน
ครอบครัวอีกมากมายในสังคมญี่ปุ่น ครอบครัวที่มีพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวหลัก มี
แม่เป็นแม่บ้านคอยดูแลจัดการการงานต่าง ๆ ในบ้าน และมีลูกชาย ๒ คน ลูกชาย
คนโตเป็นวัยรุ่นที่กำลังเผชิญกับการก้าวข้ามและค้นหาที่ทางของตนเองและ
ลูกชายคนเล็ก ลูกที่เป็นทั้งความฝันและความคาดหวังของพ่อแม่

ชีวิตครอบครัวเช่นนี้หาได้ทั่วไปในสังคมญี่ปุ่น จะไม่แปลกอะไรเลยถ้า
ครอบครัวบาง ๆ จะขยายตัวและกลายเป็นรอยแตกชิ้นในครอบครัว

ฝันร้ายเริ่มต้นขึ้นเมื่อพ่อที่เป็นกำลังหลักของครอบครัวตกงานก่อนกำหนด
ด้วยวัยใกล้เกษียณอย่างเขา การหางานใหม่ยากยิ่งกว่างมเข็มในมหาสมุทร ไหนจะ
ฐานะทางสังคม ภาพลักษณ์ของหัวหน้าครอบครัวที่เขาจะต้องรักษา ทุก ๆ วันเขา
จึงแต่งตัวและใช้ชีวิตเหมือนคนทำงานปกติเช่นเดิม และไม่เคยมีคนในครอบครัว
ระแคะระคายเรื่องนี้เลย

พ่อ พยายามออกหางานหลายต่อหลายอย่าง แต่เขาก็ไม่เป็นที่ต้องการ
ยิ่งในสังคมที่มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจมากมายด้วยแล้ว คนวัยหนุ่มสาวกลับเป็น
ที่ต้องการมากกว่า วันแต่ละวันของพ่อจึงหมดไปกับการเดินไปเดินมาในเมือง
จนกระทั่งเขาพบความจริงว่า ยังมีคนแบบเขาอีกมากมายในสังคมแห่งนี้ บริเวณ
สวนสาธารณะที่มีการแจกอาหารฟรีแก่คนตกงาน คนไร้บ้าน คลาคล่ำไปด้วยผู้คน

มากหน้าหลายตา หลายคนแต่งสูทผูกเนคไท หลายคนเนื้อตัวอมแมม และในคนมากมายนั้นรวมตัวเขาเองด้วยเช่นกัน

แม่ ภาพของผู้หญิงตามชนบทญี่ปุ่น ไร้ปากเสียง อยู่กับบ้านคอยทำหน้าที่ การงานต่าง ๆ ในบ้าน แม่ที่เป็นศูนย์กลางของบ้าน แม่ที่คอยใกล้ชิดประคับประคองความขัดแย้งของพ่อและลูก ๆ เสมอ

ลูกชายคนโต ที่มีปากเสียง ความไม่ลงรอยกับพ่ออยู่เสมอ ไม่สามารถเดินตามความต้องการของพ่อได้ และหนักเข้าหลายครั้งก็กลายเป็นนักร้อง มีปากเสียงกับพ่อ ที่วันหนึ่งเขาก็ก้นพบที่ทางที่ตัวเองต้องการ การตัดสินใจไปเป็นทหารอาสาอเมริกาเพื่อร่วมในสงคราม การตัดสินใจอันเป็นก้าวแรกของการเดินออกจากบ้านอย่างเต็มตัว

ลูกชายคนเล็ก ผู้ไม่เคยปรักปรายพยายามทำตัวปกติอยู่เสมอทั้ง ๆ ที่เขามีปัญหาที่โรงเรียน แต่ทุก ๆ วันเขาก็ยังใช้ชีวิตเหมือนเด็กนักเรียนคนอื่น ๆ ดิ้นเข้าไปโรงเรียน แม้ว่าความจริงมันจะไม่ได้เป็นเช่นนั้นเลยก็ตาม การล่องลอยไปวัน ๆ ของเขาทำให้วันหนึ่งเขาค้นพบว่า เขาชอบในเสียงเปียโนและอยากที่สองเรียนรูมัน เป็นครั้งแรกที่เขาเอ่ยปากเรื่องนี้กับพ่อ จนกลายเป็นเรื่องเป็นราวใหญ่โตขึ้นอีกครั้งในบ้านหลังจากที่พี่ชายของเขาไปเป็นทหารแล้ว ที่สุดท้ายเขาแอบเก็บเงินเพื่อเอาเงินไปเรียนเปียโน เรียนรู้ฝึกฝนกับคีย์บอร์ดเก่า ๆ ที่เขาเก็บได้ ฝึกฝนอยู่เงียบ ๆ ลำพังในห้องของตัวเอง

บ้านที่แตกแยก สมาชิกในครอบครัวต่างไปกันคนละทิศคนละทาง อยู่ด้วยกันก็เหมือนไม่ได้อยู่ด้วยกัน เป็นความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมญี่ปุ่น คล้าย ๆ อาการของคนมีผีที่เฝ้ารักษา ปกปิดไม่ให้ใครรู้

และจุดแตกหักของรอยร้าวนี้ก็เกิดขึ้น ผีแตกครั้งใหญ่เมื่อแม่ไปเดินห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งและพบว่า พนักงานทำความสะอาดคนนั้นคือ หัวหน้าครอบครัว คือสามีของเธอ ความผิดหวังอย่างรุนแรงเกิดขึ้นในใจเธอ แม่เตลิดเปิดเปิงจนกระทั่งไม่มีความสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าที่เข้ามาขโมยของในบ้านของตัวเอง ส่วนพ่อนั้น ความลับที่ถูกเปิดเผยได้ทำลายสถานภาพหัวหน้าครอบครัวของเขา เขารู้สึกถึงความไร้ค่าของชีวิตและรู้ดีว่าไม่อาจหวนกลับไปยังบ้านได้อีกแล้ว

คนแต่ละคนกับความผิดพลาดที่ดูเหมือนว่าเขาจะหาจุดรักษาเยียวยา
บาดแผลนี้ได้ Tokyo Sonata ทำให้บรรยากาศทั้งเรื่องเต็มไปด้วยความอึมครึม
และกดดัน แต่ในความอึมครึมเหล่านั้นกลับพบว่า มันคือความจริงอย่างที่สุดของ
มนุษย์โลกอย่างเรา ๆ ทุกคนต่างมีแผลด้วยกันทั้งนั้น และต่างคนต่างก็มีวิธีการรักษา
แผลของตัวเองที่ไม่เหมือนกัน

บาดแผลขนาดใหญ่คงไม่สามารถประสาบให้สมบูรณ์ไร้ร่องรอยได้ในเร็ววัน
หลังจากทุกคนต่างคนต่างไป ต่างก้าวพลาด เข้าวันใหม่หลังจากต่างผ่านคำคืนที่
เจ็บปวดและก้าวข้ามสถานะทางสังคมที่ล้ำกามาได้ พ่อเรียนรู้คุณค่าของชีวิต
มากมายหลังผ่านการถูกรถชนแต่ไม่ตาย เขาตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตและเข้าใจ
ความผิดพลาดมากขึ้น แม้กับความสัมพันธ์ชั่วข้ามคืนกับคนแปลกหน้า ที่ทำให้เธอ
เข้าใจถึงความผิดพลาดได้ดีว่า ใคร ๆ ก็ทำพลาดได้ แม้กระทั่งตัวเธอเองก็ไม่อาจ
เป็นผู้หญิงตามกรอบ ตามขนบของภรรยาที่ดีได้อย่างที่เธอพยายามทำมาตลอดชีวิต

ลูกชายคนโตกับการกิจการเป็นทหารอาสาทำให้เขาเรียนรู้เข้าใจคุณค่า
ของชีวิตมากขึ้น และที่สำคัญเข้าใจความรักของพ่อแม่ครอบครัวที่อยู่เบื้องหลัง
หลังจากที่เขารอดชีวิตจากการต่อสู้ในสงครามมาได้

และลูกชายคนเล็กกับความมุ่งมั่นในเปียโน และพรสวรรค์ที่ถูกเปิดขึ้นมา
งานแสดงโชว์เดี่ยวเปียโนของเขา คือช่วงเวลาของครอบครัวอีกครั้ง วันที่ทุกคนมา
รวมกัน บทเพลง Sonata ของเขาขับกล่อมและดังขึ้นในใจสมาชิกในครอบครัว
มันทั้งพิถีพิถันและดูดนัย มีบางจังหวะเร่งเร้าและมีบางช่วงที่เชื่องช้าอ่อนโยน

หากยังมีชีวิตอยู่ การเผชิญกับฝันร้าย อาการเจ็บปวด ความผิดพลาด
ต่าง ๆ คือเรื่องจริงที่สุดที่ไม่ว่าใครก็ต้องมีกันทั้งนั้น และการเริ่มต้นใหม่ก็ไม่ใช่ว่าเรื่อง
เลวร้าย แต่คงจะดีไม่น้อยถ้าในความล้มเหลว เจ็บปวดเหล่านั้น เราว่ายังมีใครอยู่
เคียงข้างและพร้อมจะก้าวไปด้วยกัน

นี่ไม่ใช่หรือคุณค่าและความหมายของครอบครัว ที่ที่เราต้องอยู่ร่วมกันไป
อีกนาน ผ่านทั้งวันทุกข์และความสุข วันที่ทะเลาะ วันที่ได้เถียง ที่ที่รู้ว่าเราจะกลับไป
ได้เสมอในทุก ๆ เวลา ที่ที่ยอมรับและรักเราในตัวตนที่เราเป็นอยู่ มากกว่าตัวตนที่
สังคมคาดหวังว่าเราควรจะเป็น และถ้ายังมีสิ่งนี้อยู่จงรักษาและดูแลคุณค่านี้ให้ดี ..

Tokyo Sonata ยังคงบรรเลงต่อไปเรื่อย ๆ ไม่รู้จบสิ้นแลกเช่นเดียวชีวิตนั่นเอง